YANGI O‘ZBEKISTON YOSHLARI VA IJTIMOIY TARMOQLAR: IMKONIYATLAR, XAVFLAR VA STRATEGIK YECHIMLAR

Samarqand davlat chet tillar instituti
o‘zbek tili va adabiyoti yo‘nalishi 2-bosqich talabasi Baxridinova Mehrangiz

Annotatsiya:

Ushbu maqolada O‘zbekistondagi demografik dividend sharoitida ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar hayotiga ta’siri tahlil qilinadi. Milliy mentalitet va raqamli globallashuv o‘rtasidagi bog‘liqlik, shuningdek, yoshlarning ijtimoiy tarmoqlardagi faolligi statistik va sotsiologik nuqtayi nazardan yoritilgan.Kalit so‘zlar: Raqamli O‘zbekiston, Telegram, yoshlar siyosati, media savodxonlik, kiberxavfsizlik, raqamli madaniyat.

Kirish:

O‘zbekiston aholisining 60 foizdan ortig‘ini yoshlar tashkil etishi mamlakatda "Raqamli O‘zbekiston – 2030" strategiyasining muvaffaqiyatli amalga oshishida asosiy drayver hisoblanadi. Bugungi o‘zbek yoshlari uchun ijtimoiy tarmoqlar shunchaki muloqot vositasi emas, balki ijtimoiy o‘zgarishlar, ta’lim va iqtisodiy faollik markaziga aylandi.

O‘zbekiston Segmentining O‘ziga Xos Xususiyatlari O‘zbekistonning raqamli landshafti boshqa mamlakatlardan sezilarli darajada farq qiladi.Telegram fenomeni: O‘zbekistonda Telegram nafaqat messenjer, balki asosiy axborot manbayi, ta’lim platformasi va davlat organlari bilan muloqot qilish ko‘prigidir. Yoshlarning 80% dan ortig‘i o‘z kunlik yangiliklarini aynan shu tarmoqdan oladi.TikTok va Instagram: Kreativ iqtisodiyot. So‘nggi yillarda o‘zbek yoshlari orasida ushbu platformalar orqali o‘z biznesini yuritish (SMM, mobilografiya, blogerlik) ommalashdi. Bu yoshlar bandligini ta’minlashning norasmiy sektorini shakllantirdi.

Ijtimoiy-Psixologik Ta’sir va Milliy QadriyatlarRaqamli olam yoshlarning

dunyoqarashiga ikki yoqlama ta’sir ko‘rsatmoqda:Ijobiy: Global integratsiya. Yoshlar masofadan turib xorijiy tillarni o‘rganish, IT-sohasida frilanserlik qilish va xalqaro hamjamiyatga chiqish imkoniga ega bo‘ldi.Salbiy: Qadriyatlar transformatsiyasi. Ijtimoiy tarmoqlardagi "ommaviy madaniyat" namunalari ba’zan milliy tarbiya mezonlariga zid kelishi, oilaviy munosabatlarning virtualizatsiyalashishi kabi muammolarni keltirib chiqarmoqda.

Statistik Ko‘rsatkichlar va XatarlarO‘zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi va yoshlar tashkilotlari ma’lumotlariga ko‘ra:Yoshlar o‘rtasida kiberjinoyatchilik va firibgarlik (masalan, plastik kartalardan pul o‘g‘irlash) holatlari oshmoqda."Milliy tiklanishdan — milliy yuksalish sari" tamoyili ostida yoshlarni onlayn xavflardan (yot g‘oyalar, radikalizm) himoya qilish dolzarb masalaga aylangan.

Xulosa va takliflar:

O‘zbekiston misolida yoshlarning ijtimoiy tarmoqlardagi ishtirokini tartibga solish emas, balki ularni to‘g‘ri yo‘naltirish lozim. Buning uchun:Maktab darsliklariga "Raqamli gigiyena" fanini kiritish.Milliy kontent ishlab chiqaruvchi yosh blogerlarni rag‘batlantirish.Ijtimoiy tarmoqlarda "psixologik immunitet"ni shakllantirish bo‘yicha davlat dasturlarini kengaytirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.O‘zbekiston Respublikasining Qonuni. "Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida". 2.Toshkent, 2016.Mirziyoyev Sh.M. "Yangi O‘zbekiston strategiyasi". – Toshkent: 3.O‘zbekiston, 2021.Statistika agentligi hisoboti. "O‘zbekiston yoshlari raqamlarda".

4.Toshkent, 2023.Ismoilov A. "Ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar ma’naviyatiga ta’siri: milliy va global yondashuv". – O‘zMU xabarlari, 2022.Boyd, D. "It's 5Complicated: The Social Lives of Networked Teens". – Yale University Press, 6.2014.Digital 2024: Uzbekistan Report. DataReportal – Global Digital Insights.